

Коротаєв В. М.,
здобувач
Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ

АДМІНІСТРАТИВНІ ПРОЦЕДУРИ У СФЕРІ АДМІНІСТРАТИВНО-ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ ЕКСПЕРТНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ ЗБРОЇ

ADMINISTRATIVE PROCEDURES IN THE FIELD OF ADMINISTRATIVE-LEGAL REGULATION OF EXPERT WEAPONS RESEARCH

У науковій статті здійснено дослідження адміністративних процедур у сфері адміністративно-правового регулювання експертних досліджень зброї. Визначено і проаналізовано ознаки та стадії адміністративних процедур у сфері адміністративно-правового регулювання експертних досліджень зброї.

Ключові слова: експерт, зброя, адміністративно-правове регулювання, адміністративні процедури, адміністративні послуги.

В научной статье осуществлено исследование административных процедур в сфере административно-правового регулирования экспертных исследований оружия. Определены и проанализированы характерные черты и стадии административных процедур в сфере административно-правового регулирования экспертных исследований оружия.

Ключевые слова: эксперт, оружие, административно-правовое регулирование, административные процедуры, административные услуги.

In the scientific article the research of administrative procedures in the field of the legal adjusting of forensic researches of weapon is carried out. The personal touches and stages of administrative procedures in the field of the legal adjusting of forensic researches of weapon are certain and analysed.

Key words: forensic activities, administrative and legal regulation, weapon, administrative procedures, administrative services.

Постановка проблеми. Розвиток науки, техніки і нових технологій закономірно зумовлює необхідність використання спеціальних знань для успішного розгляду та вирішення певних питань. Вчення про адміністративно-правове регулювання адміністративних процедур у сфері експертних досліджень зброї засноване на регламентованій нормами права послідовності дій експерта, що здійснює дослідження зброї, з метою забезпечення публічного інтересу держави та приватних осіб.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблематикою адміністративно-правового регулювання та адміністративної діяльності у сфері експертно-криміналістичних досліджень займалися деякі вчені, зокрема: В. Бахін, Р. Белкін, Ю. Битяк, А. Вінберг, Г. Грановський, В. Гіжевський, В. Гончаренко, Т. Коломоєць, Н. Клименко, О. Лопата, О. Олійник, Л. Романенко, О. Росінська, М. Салтевський, О. Фількова, В. Шепітько, В. Шерстюк, М. Шульга, М. Щербаковський. Втім, проблематика адміністративних процедур у сфері експертних досліджень зброї вимагає подальших наукових розробок.

Метою даної статті є визначити та проаналізувати сутність і характерні особливості адміністративних процедур у сфері експертних досліджень зброї.

Виклад основного матеріалу. У загальному розумінні процедура визначається як певна сукупність дій чи операцій, за допомогою яких реалізується той чи інший процес або етап, стадія, що виражає зміст відповідної технології чи діяльності. У правовій науці процедура – це регламентований юридичною нормою порядок вчинення дій або прийняття рішень у сфері правозастосування [1, с. 5].

О. Миколенко розглядає адміністративну процедуру як врегульовану адміністративно-процедурними нормами послідовність дій суб'єктів нормотворчої і правозастосовної діяльності, структурованих відповідними процедурними відносинами, щодо прийняття нормативно-правових актів управління та вирішення адміністративних справ [3].

Поняття «адміністративна процедура» змістово наповнене двома термінами. По-перше, як вже з'ясовано, процедура означає порядок вчинення дій, прийняття актів, логічно впорядкований і спрямований на досягнення певного результату. По-друге, термін «адміністративний» у науці тлумачиться як той, що пов'язаний з управлінням, так і той, що покликаний служити. Таке двояке розуміння базової категорії адміністративного права відповідає двом типам правовідносин, що виникають у сфері публічного адміністрування. Це, по-перше, ті відносини, що мають управлінський характер, виникають за ініціативою володарюючих суб'єктів, в яких на приватних осіб покладається здебільшого виконання обов'язків. По-друге, у відносинах з публічною адміністрацією приватні особи реалізують значну частину своїх прав. Так, для реєстрації підприємницької діяльності, отримання ліцензії, дозволу тощо приватні особи звертаються до представників адміністративної влади, і тільки останні вправі прийняти рішення або вчинити дії, спрямовані на те, щоб фізичні та юридичні особи задоволили свої права та законні інтереси [1, с. 6].

Ю. Фролов серед основних ознак, які характеризують поняття «адміністративна процедура», визначає: публічний характер та особливий суб'єктний склад

(адміністративна процедура здійснюється в публічній сфері та безпосередньо пов'язана з діяльністю органів публічної адміністрації і супроводжується використанням ними відповідних владних повноважень з урахуванням публічних інтересів); нормативний характер (адміністративна процедура врегульована адміністративно-правовими нормами, які чітко регламентують діяльність уповноважених органів та посадових осіб); індивідуальний характер (прийняте у справі рішення стосується конкретних фізичних або юридичних осіб, що перебувають у стосунках з органами публічної адміністрації); безспірний характер (предметом адміністративної процедури є індивідуальні адміністративні справи, в яких не вирішуються суперечки і не розглядаються скарги осіб на дії та рішення публічної адміністрації); стадійний характер (передбачає послідовну реалізацію кількох стадій за умови, що кожен подальший етап має свою відповідною точкою правовий результат попереднього етапу); особлива спрямованість (адміністративна процедура не має своїм результатом застосування примусових заходів, її мета полягає в забезпеченні реалізації прав або обов'язків певного суб'єкту правовідносин у сфері державного управління); адміністративна процедура завершується прийняттям відповідного нормативного акта, обов'язкового до виконання [5, с. 696; 4, с. 151–152].

Ознаками адміністративної процедури є такі:

- має правовий характер, оскільки принципи та правила, що визначають адміністративну процедуру, містяться в приписах нормативно-правових актів;
- вміщує норми, що регламентують як діяльність суб'єкта публічного адміністрування, так і поведінку приватних осіб;
- спрямована на прийняття адміністративного акта суб'єктом владних управлінських повноважень;
- застосовується для вирішення конкретної адміністративної справи;
- має основним призначенням забезпечення ефективної реалізації прав приватних осіб і унеможливлення їх порушення;
- тягне за собою настання зовнішніх наслідків, тобто застосування процедурних правил породжує права й обов'язки осіб, які знаходяться поза системою публічного адміністрування;
- має, як правило, безспірний характер, тобто завдяки адміністративній процедурі вирішуються позитивні управлінські справи [1, с. 7].

Згідно з постановою Кабінету Міністрів України від 4 червня 2007 року № 795 «Про затвердження переліку платних послуг, які надаються підрозділами Міністерства внутрішніх справ та Державної міграційної служби, і розміру плати за їх надання» підрозділи Експертної служби МВС України можуть надавати адміністративні послуги щодо сертифікації зброї, конструктивно схожих із нею виробів, набоїв, виробів

протехнічних побутового призначення та феєрверків з видачею сертифікатів; відстрілювання вогнепальної зброї та огляд її технічного стану, в тому числі газової, гладкоствольної мисливської і спор-

тивної, стартової, вихолощеної; зброй несмертельної дії, переробленої з військових зразків на різної і комбінованої мисливської та спортивної.

Таким чином, адміністративну процедуру у сфері адміністративно-правового регулювання експертних досліджень зброї можна визначити як врегульовану нормами права послідовність дій суб'єктів публічної адміністрації у сфері відстрілу зброї та у сфері сертифікації зброї, конструктивно схожих із нею виробів, набоїв, виробів піротехнічних побутового призначення та феєрверків з видачою сертифікатів; що має індивідуальний та безспірний характер і спрямована на створення організаційних умов для реалізації фізичними та юридичними особами прав, свобод і законних інтересів або виконання покладених на них нормативними правовими актами обов'язків.

До основних завдань досліджень вогнепальної зброї та бойових припасів до неї належать:

- установлення належності об'єктів до вогнепальної зброї або конструктивно подібних до неї стріляючих виробів;
- установлення належності об'єктів до боєприпасів вогнепальної стрілецької зброї або конструктивно подібних до них виробів;
- визначення виду, системи (моделі) та калібріу вогнепальної зброї та боєприпасів до неї, а також конструктивно подібних до них виробів;
- визначення стану (справності) зброї, боєприпасів до неї та придатності їх до стрільби;
- установлення способу виготовлення або факту переробки вогнепальної зброї, боєприпасів до неї та конструктивно подібних до них виробів;
- встановлення належності об'єктів до частин (деталей) вогнепальної зброї тощо.

Контрольний відстріл вогнепальної зброї обов'язково проводиться під час її реєстрації. У подальшому контрольний відстріл проводиться кожні три роки. Експертиза зброї дає можливість перевірити, чи є зброя вогнепальною чи холодною, чи потрібен для неї дозвіл. Перевіряють найчастіше димові чи стартові пістолети, макети вогнепальної зброї.

П. Кононов виділяє такі види процедур, що реалізуються в межах позитивного адміністративного процесу:

- реєстраційні процедури;
- ліцензійно-дозвільні процедури;
- правопредставницькі процедури;
- екзаменаційно-конкурсні процедури;
- експертно-посвідчуvalні процедури;
- заохочувальні процедури;
- службово-призовні процедури [2, с. 96–108; 4, с. 153].

За змістовним наповненням адміністративна процедура може бути:

- 1) реєстраційною. Реєстраційна процедура вміщує в себе такі різновиди: державну реєстрацію юридичних осіб, громадських формувань, що не мають статусу юридичної особи, та фізичних осіб – підприємців, державну реєстрацію речових прав на нерухоме майно та їх обтяжень, державну реєстрацію лікарських засобів, державну реєстрацію транспорт-

них засобів, державну реєстрацію місця проживання (або перебування) тощо. У межах цієї адміністративної процедури засвідчується певний статус приватної особи або визначається режим поводження з певними предметами, або здійснюється виконання приватною особою обов'язку. Реєстраційна процедура ініціюється приватними особами. Вона може бути спрямована як на реалізацію прав приватних осіб (приміром, права на підприємницьку діяльність), так і на виконання приватними особами передбачених законом обов'язків (обов'язок зареєструвати місце проживання громадянина);

2) дозвільною. Дозвільна процедура охоплює порядок видачі спеціальних дозволів на користування надрами в межах території України, її континентального шельфу та виключної (морської) економічної зони; дозволів на розміщення зовнішньої реклами; дозволів на проведення будівельних робіт; дозволів на придбання, зберігання, перевезення і використання вогнепальної зброї, бойових припасів до неї, основних частин зброї, холодної зброї, пристройів, патронів до них, пневматичної зброї, вибухових матеріалів і речовин, відкриття і функціонування об'єктів дозвільної системи тощо. За результатами цієї адміністративної процедури видається акт, який наділяє приватну особу певним правом;

3) ліцензійною. Ліцензуванню підлягають певні види господарської діяльності. Видача ліцензії полягає у внесенні до Єдиного державного реєстру юридичних осіб, фізичних осіб – підприємців і громадських формувань запису про право провадження суб'єктом господарювання визначеного ним виду господарської діяльності, що підлягає ліцензуванню [1, с. 12].

Зазначимо, що адміністративні процедури у сфері адміністративно-правового регулювання експертних досліджень зброї за своєю сутністю належать до дозвільних (ліцензійно-дозвільних) процедур.

Адміністративним процедурам у сфері експертних досліджень зброї властивий стадійний характер, зокрема, можна виділити 3 етапи діяльності експерта: 1) початок та підготовка провадження експертного дослідження зброї; 2) здійснення власне експертного дослідження зброї; 3) оформлення результатів експертного дослідження зброї.

Відстріл зброї проводиться під час її реєстрації та в подальшому – в разі кожної перереєстрації.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Адміністративна процедура: конспект лекцій / І.В. Бойко, О.Т. Зима, О.М. Соловйова; за заг. ред. І.В. Бойко. Харків: Право, 2017. 132 с.
2. Кононов П.И. Административное право. Общая часть: Курс лекций. Киров, 2002. 416 с.
3. Миколенко О.І. Місце адміністративного права в системі юридичних знань та системі права України: автореф. дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.07. «Адміністративне право і процес; фінансове право; інформаційне право». Запоріжжя, 2011. 40 с.
4. Росоляк О.Б., Вербіцька М.В. Адміністративні процедури у сфері господарської діяльності. Порівняльно-аналітичне право. 2017. № 3. С. 151–153.
5. Фролов Ю.М. Адміністративні процедури: зміст та особливості. Форум права. 2013. № 3. С. 692–698.

За результатами відстрілу власнику зброї видається довідка для надання в дозвільну систему.

Послуги надаються за письмовою заявкою фізичних або юридичних осіб із зазначенням їхнього прізвища, імені, по батькові (найменування), місця реєстрації/проживання (місцезнаходження) та виду послуги, а також за постанововою (ухвалою) суду в цивільних та господарських справах (далі – замовники). Довідка про відстріл видається по наданню заявником квитанції про сплату вартості послуг.

Зброя для відстрілу приймається в справному стані, власник повинен мати під час реєстрації зброї: документ, підтверджуючий особу; дозвіл на придбання з відміткою магазину або дозвільної системи про придбання зброї; три штатних патрони.

Під час перереєстрації зброї власник повинен подати: документ, підтверджуючий особу; дозвіл на зброю; три штатних патрони.

Патрони, які надаються для відстрілу, не повинні мати механічних і корозійних пошкоджень. Відстріл газової зброї проводиться лише холостими патронами.

Висновки. Підсумовуючи вищевикладене, можемо визначити адміністративну процедуру у сфері адміністративно-правового регулювання експертних досліджень зброї як врегульовану нормами права послідовність дій суб'єктів публічної адміністрації у сфері відстрілу зброї та у сфері сертифікації зброї, конструктивно схожих із нею виробів, набоїв, виробів піротехнічних побутового призначення та феєрверків з видачою сертифікатів; що має індивідуальний та безспірний характер та спрямована на створення організаційних умов для реалізації фізичними та юридичними особами прав, свобод і законних інтересів або виконання покладених на них нормативними правовими актами обов'язків. Зазначимо, що адміністративні процедури у сфері адміністративно-правового регулювання експертних досліджень зброї за своєю сутністю належать до дозвільних (ліцензійно-дозвільних) процедур.

Адміністративним процедурам у сфері експертних досліджень зброї властивий стадійний характер, зокрема, можна виділити 3 етапи діяльності експерта: 1) початок та підготовка провадження експертного дослідження зброї; 2) здійснення власне експертного дослідження зброї; 3) оформлення результатів експертного дослідження зброї.